

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки підприємства та організації підприємницької діяльності

КОМПЛЕКСНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

з теми:

**ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ЦЕМЕНТ»)**

Науковий керівник комплексної
випускної роботи:

к.е.н., доцент Літвінов О. С.

Розділ:

Шляхи та резерви підвищення
прибутку підприємства

Виконавець:

Малик Діана Сергіївна

Науковий керівник:

ст. викладач, Горлова О. П.

Одеса 2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки підприємства та організації підприємницької діяльності

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

_____ Янковий О.Г.

“ ___ ” _____ 2019 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.030504 «Економіка підприємства»

за темою:

«ШЛЯХИ ТА РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА»

Виконавець:

студент факультету економіки та
управління підприємництвом

Малик Діана Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

_____ ст.викладач _____.

(науковий ступінь, вчене звання)

Горлова Олена Павлівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ НА ВИРОБНИЧОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	5
1.1. Сутність, значення та види прибутку підприємства.....	5
1.2. Фактори та резерви збільшення прибутку підприємств.....	14
1.3. Процес формування прибутку на підприємствах. Його особливості на підприємствах цементної галузі	28
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЦЕМЕНТ»	36
2.1. Загальна характеристика господарської діяльності ТОВ «Цемент».....	36
2.2. Аналіз фінансового стану ТОВ «Цемент».....	50
2.3. Аналіз прибутку та прибутковості підприємства.....	57
РОЗДІЛ 3. РЕЗЕРВИ ТА ШЛЯХИ ЗРОСТАННЯ ПРИБУТКУ ТОВ «ЦЕМЕНТ»	62
3.1. Підвищення прибутку шляхом зменшення витрат на збут.....	62
3.2. Підвищення прибутку від операційної діяльності за рахунок оптимізації інших операційних витрат.....	69
ВИСНОВКИ	73
Список використаних джерел	76
Додатки	

ВСТУП

Актуальність теми роботи. Прибуток підприємства являється головною метою підприємницької діяльності, основним джерелом фінансування заходів щодо технічного й соціального розвитку підприємства. Пошук резервів зростання прибутку є найважливішим завданням, що вирішується в процесі обґрунтування стратегічних і тактичних планів діяльності сучасного підприємства.

Сутність прибутку, різні аспекти управління прибутку, зокрема методи аналізу прибутку, досліджувалися в роботах таких відомих вітчизняних та зарубіжних вчених: Афанасьєв М.В., Гончаров А.Б., Бланк І.О., Булонська В.І., Бержанір І.А., Власова Н.О., Зінченко Т.В., Єпіфанова І.Ю., Козацький В.П., Кривицька О.Р., Короткевич О.В., Мелень О.В., Осійчук М.Ф., Осипов В.І., Романова Т.В., Тарасюк Г.Н., Шевчук І.М., Янковий О.Г., Ярошевич Н.Б. та ін.

Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є виявлення та обґрунтування резервів та шляхів збільшення прибутку на ТОВ «Цемент».

Завдання дипломної роботи:

- дослідити економічну сутність прибутку підприємства;
- дослідити фактори, які впливають на прибуток підприємства;
- дослідити поняття та методи визначення резервів зростання прибутку підприємства;
- проаналізувати результати фінансово-господарської діяльності ТОВ «Цемент»,
- провести аналіз показників прибутку та прибутковості у динаміці за трирічний період;
- виявити можливі резерви підвищення прибутку підприємства;
- сформулювати та обґрунтувати шляхи підвищення прибутку ТОВ «Цемент».

Об'єктом дослідження є ТОВ «Цемент».

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти визначення резервів та шляхів зростання прибутку.

Методи дослідження. У ході дослідження використана низка методів, зокрема: методи аналізу, синтезу, системного підходу, методи фінансового аналізу, традиційні способи і прийоми економічного аналізу (табличний, порівняння, угруповання, графічний); метод факторного аналізу.

Інформаційна база дослідження: наукові публікації і монографічні видання вітчизняних і закордонних вчених, матеріали наукових конференцій і досліджень, законодавчі та нормативні документи, що регулюють діяльність промислових підприємств в Україні; наукові та навчально-методичні роботи з обраної теми; дані фінансової звітності ТОВ «Цемент» з 2015 по 2017 рік (№1 – Баланс; №2- «Звіт про фінансові результати») та інші надані матеріали.

Практична значущість отриманих результатів. Практична значущість даного дослідження полягає в узагальненні науково-теоретичних і розробці практичних положень щодо підвищення прибутку ТОВ «Цемент». Запропоновані заходи в подальшому можуть бути використані в операційній діяльності підприємства.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 51 найменувань. Загальний обсяг роботи становить 81 сторінку. Робота містить 16 таблиць, 11 рисунків.

ВИСНОВКИ

Ефективність діяльності підприємства визначається, перш за все, отриманням прибутку підприємства, що дає можливість для розширеного розвитку виробництва.

Нераціональне використання матеріальних, трудових ресурсів, морально і фізично застаріла матеріально-технічна база виробництва, низький рівень використання активної частини основних виробничих фондів - ці і інші причини послужили посиленню кризової ситуації на багатьох промислових підприємствах та неефективності їх діяльності.

Головне призначення прибутку як економічного показника – відображати результативність діяльності підприємства. Прибуток є основним джерелом фінансування заходів щодо технічного і соціального розвитку підприємства, найважливішим джерелом матеріального заохочення трудового колективу, окремих його працівників, джерелом виплати дивідендів по акціях. За рахунок відрахувань від прибутку формується значна частина місцевих і державного бюджетів.

У дослідженні розглянуті питання підвищення рівня прибутковості підприємства в цілому і пошук резервів по їх підвищенню. У теоретичній частині роботи, за допомогою літературних джерел, визначена система показників ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства і чинників, вплив яких визначений в наступних розділах дипломної роботи.

Дана кваліфікаційна робота присвячена проблемі аналізу резервів збільшення прибутку на підприємстві ТОВ «Цемент» і розробки комплексу організаційно-технічних заходів щодо їх мобілізації.

В першому розділі роботи розглянуто поняття прибутку підприємства, класифікація чинників та резервів, що впливають на розмір прибутку, методика оцінки резервів прибутку, основні напрямки, зокрема на підприємствах цементної галузі.

Другий розділ кваліфікаційної роботи присвячений дослідженню основних техніко-економічних показників прибутку та прибутковості. Розглянуто загальну характеристику діяльності ТОВ «Цемент» та проаналізовано цементну галузь України. В рамках аналізу здійснена оцінка результатів виробничо-господарської діяльності підприємства, досліджений склад прибутку і механізм його формування в 2015-2017 роках. На основі методів факторного аналізу досліджено вплив найважливіших факторних показників на динаміку прибутку від реалізації продукції з 2015 по 2017 рік. Позитивним моментом на підприємстві є збільшення валового прибутку від реалізації продукції та операційного прибутку підприємства. Таке зростання показників підприємства відображає позитивні тенденції його діяльності.

Фінансові результати від звичайної діяльності знижувалися за досліджуваній період і підприємство ТОВ «Цемент» одержало збиток.

Аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «Цемент» показав, що разом з позитивною тенденцією до збільшення виручки від реалізації і інших доходів, існує тенденція до збільшення собівартості реалізованої продукції та інших витрат.

Проведений аналіз показав, що необхідно знаходити додаткові резерви для поліпшення діяльності і підвищення прибутку і рентабельності виробництва.

Ключовим моментом у завершальній частині роботи є визначення шляхів і розробка заходів, направлених на підвищення рентабельності продукції і прибутковості підприємства. Показники фондівіддачі та матеріалівіддачі також показують про нормальне функціонування підприємства. Фондомісткість та матеріаломісткість тримають тенденцію до зниження. Продуктивність праці збільшується, все це показує про стабільну позитивну господарську діяльність підприємства. Проте відсутність власного капіталу та функціонування за рахунок позикового, вказує на фінансову залежність та не стійкість.

В третьому розділі роботи сформульовано та оцінено резерви підвищення прибутку підприємства, розроблено рекомендації з його підвищення. Також, нами запропоновані та економічно обґрунтовані заходи, направлені на підвищення результативності діяльності підприємства ТОВ «Цемент»: захід щодо зменшення суми дебіторської заборгованості на підприємстві; захід щодо покращення стану зберігання продукції на складі за рахунок зниження відсотку втрат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України: за станом на 20 квітня 2014 р. / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Національні стандарти бухгалтерського обліку: нормативна база. – Х.: Фактор, 2000. – 208 с.
3. Податковий кодексу України від 02.12.2010 року № 2755-VI «податок на прибуток підприємств».
4. Статистичний щорічник України за 2015 рік ; за ред. І. М. Жук. – К. : Державна служба статистики України, 2016. – 575 с.
5. Антонюк О.О. Оцінка рівня прибутковості як важлива складова діагностики кризових явищ підприємства / Вісник «ХНУ». Економічні науки. – 2013. – № 5. – Т. 2. – С. 20–24.
6. Афанасьєв М.В., Гончаров А.Б. Економіка підприємства : навчально-методичний посібник для самост. вивчення дисципліни / за редакцією проф. М.В. Афанасьєва. Х. : ВД “ІНЖЕК”, 2003. – 410 с.
7. Бажков Р.В. Оцінка резервів зростання прибутку підприємства / Р.В. Бажков // Економічний простір: Збірник наукових праць. - Харків: ПДАБА, 2009. - № 21. – 127 с.
8. Березін О.В. Економіка підприємства: Навчальний посібник / О.В.Березін, Л.М.Березіна, Н.В.Бутенко// — К.:Знання, 2009. — 390 с. (Вища освіта ХХІ ст.)
9. Бержанір І. А. Рентабельність як основний показник оцінки діяльності підприємства / І. А. Бержанір, Ю. В. Улянич, Н. І. Гвоздей // Вісник ХНДАУ. – 2015. – № 1. – С. 261–265.
10. Білошапка В.А. Резерви зростання результативності бізнесу в умовах економічного спаду / В.А. Білошапка // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – №1(155). – 117 с.

- 11.Блонська В.І. Прибуток – особливості його формування та використання в ефективному управлінні підприємством / В.І. Блонська, І.В. Паньків // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2014. – Вип. 6 – С. 129-134.
- 12.В.А. Витоптова, зав. відділом, Н.А. Бондаренко, мол.наук.співроб.// Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, 2014, випуск 19.
- 13.Власова Н. О., Круглова О. А., Бузинова Л. И. Финансы предприятия: Учебн. пособие.- К.: Центр уч.лит-ры, 2007.
- 14.Гайбура Ю.А. Управління прибутковістю підприємства та шляхи її підвищення / Ю.А. Гайбура // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». Випуск 14. Частина 2. – 2015. – С. 127–130.
- 15.Гавалешко С.В. Рентабельність підприємства та шляхи його підвищення [Електронний ресурс] / С.В. Гавалешко // Економікс. – 2012. – № 10. – Режим доступу : www.rusnauka.com/10_DN_2012/Economics/10_106158.doc.htm.
- 16.Дзюба І.В. Вплив факторів на збільшення прибутку підприємства [Електронний ресурс] / І.В. Дзюба, М.В. Шашина//Актуальні проблеми економіки. -2011. - №2. – С.74-78. – Режим доступу: <http://probleconomy.kpi.ua/ru/node/194>
- 17.Довбня С. Б. Методичні особливості показників рентабельності та розробка їх класифікації / С. Б. Довбня, О. Г. Пендик // Молодий вчений. – 2014. – № 5. – С. 94–97.
- 18.Економіка підприємства : навч. посіб. / Л. О. Болтянська, Л. О. Андреева, О. І. Лисак. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.
- 19.Єгупов Ю. А. Деякі аспекти аналізу беззбитковості та окупності інвестиційних проектів // Ю. А. Єгупов // Вісник соціально-

- економічних досліджень. Збірник наукових праць. Вип. 6 / Одес. держ. екон. ун-т.- Одеса: АТЗТ ІРЕНТТ, 2000. – С. 75-79.
- 20.Спіфанова І.Ю. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності / І.Ю. Спіфанова, В.С. Гуменюк // Економіка та суспільство. – 2016. – Вип. 3. – С. 189–192 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://economyandsociety.in.ua>.
- 21.Жигалкевич Ж.М. Система управління прибутком як умовою ефективного функціонування підприємства / Жигалкевич Ж.М., Фисенко Е.С.// Економіка та суспільство. – 2016. – Вип. 4. – С. 145-148 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://economyandsociety.in.ua>.
- 22.Зінченко Т. В. Управління прибутком і рентабельністю підприємства в умовах ринкової економіки / Т.В. Зінченко // Вісті ДВ. – 2005. – №7. – С. 57-62.
- 23.Кодацький В.П. Прибуток: Посібник. / Кодацький В.П. – М.: Фінанси та статистика, 2007. – 128 с.
- 24.Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. Круш П.В. Внутрішній економічний механізм підприємства: посібник. / П.В. Круш, С.О. Тульчинська. – К. : ЦНЛ, 2008. – 298 с.
- 25.Короткевич О. В. Рентабельність господарської діяльності підприємств. //Економіка і прогнозування. – 2008. – №3. – С. 61-69.
- 26.Кривицька О. Р. Планування прибутку підприємства при визначенні стратегії його розвитку // Фінанси України. -2005. -№ 3. - С.138 - 146.
- 27.Кучерява А. Прибутковість підприємства та шляхи її підвищення / А. Кучерява // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. – 2015. – Вип. 40. – С. 38–44.
- 28.Лобачева І. Ф. Аналіз факторів, що впливають на прибуток підприємства / Лобачева І.Ф., Коцюбинська К.А., Василенко Ю.В. –

Режим

доступу:

http://www.rusnauka.com/11_EISN_2011/Economics/10_85046.doc.htm

29. Мелень О. В. Актуальні питання прибутковості підприємства та шляхи її збільшення / О. В. Мелень, Ю. Ю. Холондач // Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ»: зб. наук. пр. Темат. вип.: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Харків: НТУ «ХПІ». – 2015. – № 25 (1134). – С. 123-126.
2.
30. Мильнер З. Системний підхід до організації управління. – М. : Экономика, 2003. – 388 с.
31. Міщенко К. Прибутковість підприємства та шляхи її підвищення / К. Міщенко // Інтернаука. – 2017. – № 2 (2). – С. 105–107.
32. Нестерова С. В. Аналіз методології розрахунку валового прибутку у формах фінансової звітності / С. В. Нестерова // Науковий вісник Мукачівського державного університету. – 2016. – Серія : Економіка. – Вип. 1. – С. 273–277.
33. Огійчук М. Ф. Суть прибутку та підходи до методики його визначення / М. Ф. Огійчук // Економіка АПК. – 2009. – № 6. – С. 31–45.
34. Оксенюк Т.М. Фактори підвищення прибутковості підприємства: еволюційний аспект / Т.М. Оксенюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. Випуск 13. Частина 3. – 2015. – 115–118 с.
35. Орлов О.О. Планування діяльності підприємства : підручник / О.О. Орлов. – К. : Скарби, 2002. – 336 с.
36. Осипов В.І. Економіка підприємства: Наукове видання. / Осипов В.І. // — Одеса: «Маяк», 2005. — 718 с.
37. Осипов В.И. Методы факторного анализа и планирования в промышленности. Уч. пособие К: УМК ВО при Минвузе УССР, 1989. – 138с.

38. Показники ліквідності. [Електронний ресурс] / Онлайн розрахунок фінансового стану підприємства// Режим доступу: <https://buklib.net/books/28009/>
39. Показники фінансової стійкості. [Електронний ресурс] / Онлайн розрахунок фінансового стану підприємства// Режим доступу: <http://finadmin.com/faqvu.php>
40. Прибуток від фінансової діяльності [Електронний ресурс] / Деньги и кредит // Режим доступу: <http://kopiyyka.org.ua>
41. Пудичева Г. О. Факторний аналіз прибутку підприємства / Г. О. Пудичева // Science and innovation. Collection of scientific articles. - Montreal, Canada: Publishing house «BREEZE», 2018. – С. 97-102.
42. Репін В.П., Елиферов В. Г. Процесний підхід до управління. – М. : РІА Стандарти і якість, 2004.
43. Романова Т. В. Чинники, що впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах / Т. В. Романова, Є. О. Даровський // Ефективна економіка. – 2015. – № 4. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3976>
44. Салига С. П., Даций Н. В., Корецкая С. О. Финансовый анализ: Учебн. пособие. – К.: Центр учебной литературы, 2006.
45. Сайт ТОВ «Цемент» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.odessacement.com.ua/ru>
46. Семенов А.Г. Аналіз та вдосконалення оплати праці. / А.Г. Семенов, А.І. Шарко // Держава та регіони. – 2015. – № 6. – С. 232–238
47. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. – К.: «Каравела», 2003. – 499 с.
48. Тітов М. В. Моделювання ефективності використання активів підприємства на основі методології розв'язання зворотних задач. // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – №11. – С. 32-41.

- 49.Шевчук І.М. Фінанси підприємства: Навчальний посібник. / Шевчук І.М. – К.: Колос, 2007, - 153 с.
- 50.Янковий О. Г. Фактори формування прибутку підприємства / О. Г. Янковий, Г. В. Кошельок // Вісник соціально-економічних досліджен: зб. наук. пр. / ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса, 2011. - Вип. 43 (3). - С. 298-305.
- 51.Янковой А. Г. Применение леввериджа в финансовом анализе предприятий / А. Г. Янковой // Матеріали п'ятої міжнар. наук.-практ. конф. для викладачів, аспірантів та молодих вчених: "Сучасні технології управління підприємством та можливості використання інформаційних систем: стан, проблеми, перспективи" (27-28 березня 2009 р.). – 2009. - С. 189-194.